

NORGES HØYESTERETT

Den 28. juni 2018 avsa Høyesterett dom i

HR-2018-1260-A, (sak nr. 2017/2118), sivil sak, anke over dom,

The London Steam-Ship Owners Mutual
Insurance Association Ltd.

The Roc Maritime Inc. c/o Franco &
Franco

Cosco (H.K) Shipping Co Ltd.

(advokat Gaute Gjelsten – til prøve)

mot

Staten v/Samferdselsdepartementet

(Regjeringsadvokaten v/advokat Ole
Kristian Rigland)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Kallerud**: Saken gjelder omfang og fordeling av et begrensingsfond opprettet i medhold av sjøloven § 177 etter forurensning fra skip. Spørsmålet er om kreditorenes dividende bare skal beregnes av det beløpet som er avsatt etter sjøloven § 232 første ledd bokstav a – "ansvarsbeløpet" – eller om også "rentekomponenten" skal inngå i dividende grunnlaget.
- (2) Bulkskipet Full City grunnstøtte utenfor Langesund 31. juli 2009. Skipet var eid av The Roc Maritime Inc. Operatør av skipet – reder – var Cosco (H.K) Shipping Co Ltd. Ansvarsassurandør var The London Steam-Ship Owners Mutual Insurance Association Ltd. Disse partene omtales i det følgende som "redersiden".
- (3) Havariet førte til at det lakk ut bunkersolje. Oljen forurenset 75 kilometer strandlinje fra Stavern til Lillesand. Statens krav på om lag 240 millioner kroner i anledning den oljevernaksjon som umiddelbart ble satt i gang, er ikke bestridt. I tillegg krever staten cirka 21 millioner kroner i renter beregnet på grunnlag av lagmannsrettens dom. Statens totale krav er om lag 261 millioner kroner. Redersiden har fremmet krav mot fondet på

totalt noe over 32 millioner kroner. De totale krav i saken er altså på rundt 293 millioner kroner.

- (4) Etter krav fra redersiden opprettet Oslo tingrett 2. november 2012 et begrensingsfond i medhold av sjøloven § 177, jf. § 231 flg.
- (5) Det fremgår av tingrettens avgjørelse at partene var enige om at ansvarsbeløpet etter sjøloven § 232 første ledd bokstav a var 22 936 500 Special Drawing Rights – SDR – beregnet etter sjøloven § 175a. Den oppnevnte fondsbestyreren mottok 20. november 2012 et beløp på noe over 200 millioner kroner, som tilsvarte SDR-beløpet etter omregningskursen den dagen. Partene var også enige om å sette av 62 millioner kroner til renter, og det ble stilt sikkerhet for dette. Sikkerhetsstillelsen skulle både dekke beløpet nevnt i sjøloven § 232 første ledd bokstav b og sikkerhet etter § 234 andre ledd. Rentebeløpet beregnet etter § 232 første ledd bokstav b utgjør noe over 58 millioner kroner. Samlet beløp etter § 232 første ledd bokstav a og b er dermed om lag 259 millioner kroner. Det er altså ikke full dekning for kravene i fondet. Etter enighet mellom partene utbetalte fondsbestyreren 170 millioner kroner a konto til staten 21. desember 2012.
- (6) Uenigheten gjelder dividendeberegningen. Staten hevder at beregningen skal foretas på grunnlag av det samlede beløpet avsatt etter § 232 første ledd – 259 millioner kroner. Redersiden gjør gjeldende at dividendeberegningen bare skal gjøres med grunnlag i beløpet avsatt etter § 232 første ledd bokstav a – 200 millioner kroner. Etter redersidens syn skal rentekomponenten på 62 millioner kroner bare gå til dekning av renter, og overskytende beløp deretter tilbakeføres.
- (7) Fondsbestyreren kom til at det avsatte beløpet etter § 232 første ledd bokstav b bare skulle tjene som sikkerhet for renter, og at det overskytende skulle frigis. Staten var uenig i dette og tok ut stevning for Oslo tingrett.
- (8) Oslo tingrett avsa 25. august 2015 dom med slik domsslutning:

- "1. Beløpet avsett i globalfondet i medhold av sjølova § 232 første ledd bokstav a (kapitalbeløpet), skal fordelast på godkjende kravbeløp, mens beløpet avsett i fondet etter sjølova § 232 første ledd bokstav b, skal dekke forseinkingsrenter frå hendinga til fondsopprettinga, på dei godkjende kravbeløpa i den grad dei blir dekkta av kapitalbeløpet.**
- 2. Staten v/Samferdselsdepartementet har ikkje rett til saknadsrenter på godkjende krav som blir dekkta av globalfondet.**
- 3. Staten v/Samferdselsdepartementet sine utgifter på kr 2 164 200 til friluftslivsundersøkinga, blir ikkje godkjend i fondet.**
- 4. Kvar av partane dekker sine egne sakskostnader."**

- (9) Begge parter anket til Borgarting lagmannsrett, som 15. august 2017 avsa dom med slik domsslutning:

- "1. Begrensingsfondet til fordeling blant fondets kreditorer er 259 044 123 kroner.**

2. **Berettigede rentekrav fra hendelsen frem til opprettelsen av fondet dekkes uten begrensning av midler tilført fondet etter sjøloven § 232 første ledd bokstav b). Midler tilført fondet etter sjøloven § 232 første ledd bokstav a, og det som gjenstår av midler tilført etter § 232 første ledd bokstav b) etter berettigede renter er dekket, fordeles forholdsmessig på de krav som er undergitt begrensning.**
3. **Til staten v/Samferdselsdepartementets krav i begrensningsfondet tillegges avsavnsrenter fra utbetalingstidspunktet til 12. juli 2012 med rentesats på 2,5 % p.a.**
4. **Hver av partene dekker egne sakskostnader for tingretten og lagmannsretten."**

- (10) Lagmannsretten kom til at hele beløpet avsatt etter sjøloven § 232 første ledd skulle fordeles mellom kreditorene. Men etter lagmannsrettens oppfatning skulle berettigede rentekrav frem til opprettelsen av fondet dekkes fullt ut av beløpet avsatt etter bokstav b før en eventuell fordeling av det overskytende på øvrige kravshavere sammen med ansvarsbeløpet.
- (11) Redersiden har anket til Høyesterett for så vidt gjelder fordelingen av begrensningsfondet, punkt 1 og 2 i lagmannsrettens domskonklusjon, og over at staten er tilkjent avsavnsrente, jf. punkt 3 i domskonklusjonen. Anken gjelder rettsanvendelsen. Staten har inngitt avledet anke når det gjelder rentesatsen for avsavnsrentene.
- (12) Høyesteretts ankeutvalg tillot 5. januar 2018 redersidens anke fremmet for så vidt gjelder spørsmålet om fordelingen av begrensningsfondet etter sjøloven § 232 første ledd bokstav a og b. For øvrig ble ikke anken eller den avledede anken tillatt fremmet. Statens krav på avsavnsrente er dermed rettskraftig avgjort.
- (13) De ankende parter – *The London Steam-Ship Owners Mutual Insurance Association Ltd., The Roc Maritime Inc. c/o Franco & Franco og Cosco (H.K) Shipping Co Ltd.* – har i hovedsak anført:
- (14) Utgangspunktet er at redersiden har rett til begrensning av sitt ansvar. Dette følger av de materielle reglene i sjølovens kapittel 9. Denne retten kan ikke uthules av de uklare prosessuelle reglene i lovens kapittel 12 slik lagmannsretten legger til grunn.
- (15) Rentekomponenten i begrensningsfondet skal forbeholdes dekning av renter på de begrensede krav. Den sentrale bestemmelsen er sjøloven § 244, hvor det slås fast at fondet skal fordeles etter reglene i § 176. Dette innebærer at grunnlaget for fordelingen er å finne i den generelle, materielle, bestemmelsen i § 176. Her fremgår at det bare er ansvarsbeløpet som skal fordeles.
- (16) De norske lovforarbeidene gir ikke tilstrekkelig støtte til det resultatet lagmannsretten kom frem til. Det forarbeidene fremhever er at rentekomponenten inngår i fondet, noe som ikke bestrides. Men dermed er det ikke sagt noe om hvordan fordelingen av fondet skal skje. Renter er uttrykkelig unntatt fra begrensning og skal derfor ikke fordeles til kreditorene i form av dividende.
- (17) Ved tidligere skipsforlis er den praksis som redersiden tar til orde for blitt fulgt. Staten har godtatt dette og har også i saken her inntatt varierende standpunkter.

- (18) Rentespørsmålet er overlatt til nasjonal rett, og det er ikke veiledning å finne i internasjonale konvensjoner, deres forarbeider eller utenlandsk juridisk litteratur. Heller ikke nordisk rett gir særlig veiledning. Svensk rett legger for øvrig til grunn den løsningen som redersiden gjør gjeldende.
- (19) De ankende parter har lagt ned slik påstand:
- "1. **Sikkerhet for renter i fondet tjener kun som sikkerhet for betaling av renter på de begrensede krav. Eventuell overskytende sikkerhet skal frigis.**
 2. **The London Steam-Ship Owners Mutual Insurance Association Ltd., The Roc Maritime Inc. og Cosco (H.K) Shipping Co Ltd. tilkjennes sakskostnader for alle rettsinstanser."**
- (20) Ankemotparten – *staten v/Samferdselsdepartementet* – har i hovedsak anført:
- (21) Utgangspunktet er at forurenseren skal betale, og at skadelidte har krav på full erstatning. Reglene i sjøloven om ansvarsbegrensning er et begrenset unntak fra dette i form av en særskilt, konvensjonsbasert lempningsregel. Dette utgangspunktet må få betydning ved tolkingen av bestemmelsene, både de som gjelder ansvarsbegrensning og reglene om begrensningsfondet.
- (22) Reglene om ansvarsbegrensning gir ikke redersiden et særlig sterkt vern. Lovens regler må ses i sammenheng, og uten at enkelte regler gis forrang fremfor andre. Det er ikke grunnlag for å trekke noe skarpt skille mellom materielle og prosessuelle regler, i alle fall ikke slik at det får betydning for løsningen av saken.
- (23) Begrensningsfondets størrelse er summen av ansvarsbeløpet pluss rentekomponenten. Når redersiden velger å opprette et fond, blir konsekvensen at fondet skal fordeles forholdsmessig.
- (24) At hele fondet skal fordeles fremgår av konvensjonsreglene, sjølovens bestemmelser og system og norske og internasjonale forarbeider.
- (25) Etter artikkel 12 nr. 1 i Londonkonvensjonen skal "the fund" – altså hele fondet – fordeles. Henvisningen i artikkel 12 nr. 1 til artikkel 6 og 7 kan ikke leses som noen begrensning. Meningen er bare å vise til reglene om ulik prioritet, og at det må tas hensyn til dette ved fordelingen. Slik må også det norske motstykket – sjøloven § 244 – forstås.
- (26) Internasjonal sjørettsteori legger samstemt til grunn at hele fondet skal fordeles forholdsmessig. Særlig engelsk litteratur er her viktig, siden Storbritannia har gjort konvensjonsteksten til britisk rett ved inkorporasjon. Det er lagt opp til mest mulig nordisk rettsenhet, og svenske og danske kilder støtter statens syn.
- (27) Den sentrale bestemmelsen er sjøloven § 232 første ledd. Her fremgår det uttrykkelig at fondet består av to deler – ansvarsbeløp og renter. Det er ingen holdepunkter, verken i denne bestemmelsen eller ellers i loven, for at ikke hele fondet skal gå til dekning av kreditorenes krav.

(28) Bestemmelsen i § 234 andre ledd om sikkerhetsstillelse illustrerer lovens system. Når det – som i vår sak – er opprettet et globalfond, kreves sikkerhetsstillelse bare for tiden etter opprettelsen av fondet, jf. § 234 andre ledd siste punktum. For tiden før opprettelsen ligger sikkerheten i at rentebeløpet inngår i fondet. Når det derimot gjelder oljeskadefond opprettet etter sjøloven § 195, inngår det ikke noen rentekomponent i fondet. Sikkerheten må derfor i disse tilfellene omfatte hele renteansvaret, jf. § 234 andre ledd første punktum. Forarbeidene understreker dette skillet tydelig, se særlig NOU 1980: 55 side 51 hvor Sjølovkomiteen fremholder at rentebeløpet for globalfond "inngår ... som en del av fondet", og at dette "beløpet må holdes adskilt fra det tilleggsbeløp som er omhandlet i U. § 353, 2. ledd [någjeldende § 234 andre ledd]".

(29) Ankemotparten har lagt ned slik påstand:

"Prinsipalt:

Begrensningsfondet til forholdsmessig fordeling blant fondets kreditorer er kr 259 044 123.

Subsidiært:

Anke fra The Roc Maritime Inc., Cosco (H.K.) Shipping Co Ltd. og London Steam-Ship Owners Mutual Insurance Association Ltd. forkastes.

I begge tilfelle:

Staten v/Samferdselsdepartementet tilkjennes sakskostnader for tingretten, lagmannsretten og Høyesterett."

(30) *Mitt syn på saken*

(31) Staten har i utgangspunktet krav på full erstatning for sine utlegg i anledning oljevernaksjonen etter havariet, jf. blant annet forurensningsloven § 76. *Reglene om rett til ansvarsbegrensning i kapittel 9 i sjøloven* endrer imidlertid dette utgangspunktet vesentlig.

(32) I § 171 slås det fast at blant annet rederen "kan begrense sitt ansvar etter reglene i dette kapittel". De nærmere vilkårene for ansvarsbegrensning fremkommer i de etterfølgende bestemmelsene i kapitlet. Her angis også hvilke konkrete beløp ansvaret kan begrenses til.

(33) Det er ubestridt at redersiden har rett til ansvarsbegrensning for de krav som er fremmet. Den påberopte – og aksepterte – hjemmel for dette i saken her er § 172a. Ansvarsgrensen fremgår av § 175a og er, som jeg allerede har nevnt, om lag 200 millioner kroner.

(34) I § 173 er angitt hvilke krav som er unntatt fra ansvarsbegrensning. Det gjelder blant annet "renter og sakskostnader", jf. § 173 nr. 6. Dette er det eneste sted renter er omhandlet i de materielle reglene. Andre unntak fra retten til ansvarsbegrensning enn de som er nevnt i § 173, har loven ikke.

(35) Retten til ansvarsbegrensning er uavhengig av om det opprettes begrensningsfond, jf. § 180 første ledd. Etter § 176 skal ansvarsbeløpet "fordeles på de krav som er undergitt begrensning, i forhold til de godtgjorte beløp". Også denne bestemmelsen gjelder uavhengig av om det er opprettet begrensningsfond. Det som etter bestemmelsen skal

fordeles, er således ansvarsbeløpet, intet annet.

- (36) Lovens utgangspunkt er altså at redersiden har en ubetinget rett til ansvarsbegrensning for de fremsatte kravene dersom vilkårene – som her – er oppfylt. Den naturlige forståelsen basert på de lovbestemmelsene jeg så langt har vist til, er at det dreier seg om et maksimalansvar: Redersidens ansvar skal ikke overstige det fastsatte begrensningsbeløpet, her om lag 200 millioner kroner.
- (37) Spørsmålet er så om *opprettelse av begrensningsfond* kan endre dette utgangspunktet.
- (38) Av hjemmelen for opprettelse av begrensningsfondet – sjøloven § 177 – fremgår bare at et slikt fond "kan ... opprettes" dersom det reises søksmål eller begjæres arrest mv. I siste ledd heter det at "[n]ærmere regler om begrensningsfond ... er gitt i kapittel 12".
- (39) I den første bestemmelsen i kapittel 12 – § 231 – er det angitt at reglene i kapitlet blant annet gjelder "begrensningsfond som opprettes etter § 177 (globalfond)", altså et slikt fond som i saken her.
- (40) Første og andre ledd i § 232, som har overskriften "Fondsbeløpet", lyder:

"Globalfondet skal tilsvare

Summen av de beløp som etter § 175 eller § 175a utgjør ansvarsgrensen for de krav som ansvarsbegrensningen gjøres gjeldende overfor, og som er oppstått ved en og samme hendelse, og

renter av de beløp som er nevnt under bokstav a for tiden fra hendelsen og til opprettelsen av fondet, regnet etter rentefoten fastsatt etter lov 17 desember 1976 nr 100 om renter ved forsinket betaling m m § 3.

Fond som er opprettet etter § 175 a, skal tilsvare det fulle ansvarsbeløpet der, med mindre fondet opprettes som et tilleggsfond etter § 178a annet ledd."

- (41) Begrensningsfondet består altså av to ulike deler; ansvarsbeløpet etter bokstav a – i saken her rundt 200 millioner kroner – og rentekomponenten etter bokstav b. Den renten som inngår i fondet, skal regnes fra hendelsen – havariet – til opprettelsen av fondet, her 20. november 2012. Fordi rentene beregnes allerede fra hendelsesdatoen med høy rentesats, og det tok mer enn tre år før begrensningsfondet ble opprettet, beløper rentekomponenten seg her til omkring 58 millioner kroner. Det får derfor betydelig økonomisk effekt om også dette beløpet skal gå til dekning av de fremsatte krav, slik staten hevder, eller om det bare skal tjene til sikkerhet for renter, slik redersiden anfører.
- (42) Etter § 244 skal retten "fordele fondet etter reglene § 176 eller § 195". Uttrykket "fondet" taler isolert sett for at hele fondet skal fordeles. Henvisningen til § 176 i § 244 trekker derimot i motsatt retning. Som jeg allerede har vært inne på, omtaler § 176 bare fordeling av "ansvarsbeløp". Mye kan imidlertid tale for at henvisningen – slik staten anfører – er ment å gjelde andre deler av bestemmelsen, som omhandler kravenes prioritet mv. Bestemmelsen er etter min oppfatning uklar.
- (43) Også andre ledd i § 232 skaper etter mitt syn usikkerhet. Det heter her at "[f]ond som er opprettet etter § 175a, skal tilsvare det fulle ansvarsbeløpet der ...". Det "fulle ansvarsbeløpet" etter § 175a er i saken her om lag 200 millioner kroner. Hvis også

rentekomponenten trekkes inn, blir beløpet høyere enn ansvarsbeløpet.

- (44) Etter § 234 andre ledd skal det stilles sikkerhet for blant annet renter. I andre ledd siste punktum heter det imidlertid at "[v]ed opprettelse av globalfond gjelder dette bare for tiden etter opprettelsen av fondet". Dette unntaket må ses i sammenheng med § 232 første ledd bokstav b, som altså inkluderer en rentekomponent for tiden frem til opprettelsen av fondet. Begrensningsfond for oljesøl opprettet i medhold av § 195 har, i motsetning til globalfond som saken her gjelder, ikke noen egen rentekomponent. For slike fond må det derfor stilles sikkerhet for hele rentebeløpet, ikke bare renter påløpt etter fondsopprettelsen. Det er mulig disse ulike ordningene taler for at også rentekomponenten skal tas med til ordinær fordeling, slik staten argumenterer for. Men noen slutninger av særlig vekt for vårt spørsmål er det etter mitt syn vanskelig å trekke ut fra de ulike sikkerhetsreglene i § 234 andre ledd.
- (45) Umiddelbart kan det synes naturlig at når det er opprettet et fond, skal hele fondet gå til dekning av de berettigede krav som fremsettes mot fondet. Men, som min gjennomgang har vist, gir bestemmelsene om begrensningsfond ikke noen klar anvisning på dette. Reglene om ansvarsbegrensning er derimot klare og lar seg vanskelig forene med at også rentekomponenten tas til dividendefordeling. Fordeles også rentekomponenten forholdsmessig på kravshaverne, kan redersiden systematisk bli ansvarlig for et høyere beløp enn den fastsatte ansvarsbegrensningen i de tilfellene der det opprettes begrensningsfond.
- (46) Min konklusjon så langt – basert på lovens regler og systematikk – er at reglene om begrensningsfond i kapittel 12 ikke leder til at retten til ansvarsbegrensning endres på en slik måte at redersiden blir ansvarlig for et høyere beløp enn det som fremgår av kapittel 9.
- (47) Jeg ser så på om *andre kilder* enn lovens ordlyd og systematikk kan lede til et annet resultat enn det jeg så langt har kommet til.
- (48) Ansvarsbegrensning har en lang historie i sjøretten og har lenge vært basert på internasjonalt og nordisk samarbeid. Sjøloven av 1893 hadde før en lovendring i 1983 regler om ansvarsbegrensning og fordeling av ansvarsbeløp som minner mye om dagens regler, se §§ 234 flg. Regelen i dagjeldende § 237 fastsatte at arrest mv. kunne avverges dersom rederen stilte "fellessikkerhet" for det fulle ansvarsbeløp "med tillegg av et etter rettens skjønn fastsatt beløp til dekning av renter". Jeg kan ikke se at denne tidligere reguleringen gir veiledning for spørsmålet i saken her.
- (49) Ved *lovendring 27. mai 1983 nr. 30* ble det innført regler om blant annet begrensningsfond i dagjeldende § 240. Bestemmelsen er videreført i gjeldende § 177. I dagjeldende § 351 ble det tatt inn en bestemmelse med samme oppbygging som någjeldende § 232. Paragraf 363 inneholdt den samme formuleringen om å "fordele fondet" som jeg har gjengitt fra den gjeldende § 244.
- (50) Bestemmelsene vedtatt i 1983 – som altså er videreført i gjeldende lov – gjennomførte *Londonkonvensjonen av 1976* om begrensnning av ansvaret for sjørettslige krav i norsk sjølov.

- (51) Artikkel 11 i konvensjonen gjelder "Opprettelse av fondet". I norsk oversettelse lyder nr. 1 i bestemmelsen slik:

"Enhver person som påstås ansvarlig, kan opprette et fond ved domstolen eller annen kompetent myndighet i enhver kontraherende stat hvor det er tatt rettergangsskritt i anledning av krav undergitt begrensning. Fondet skal utgjøre (opprettet med) summen av de av beløpene nevnt i artikkel 6 og 7 som gjelder for krav som vedkommende person kan være ansvarlig for, samt renter derav fra dagen for den hendelse som begrunner ansvaret, til dagen for opprettelse av fondet. Ethvert fond opprettet slik skal bare være tilgjengelig for betalingen av krav som ansvarsbegrensningen kan påberopes overfor."

- (52) Som det fremgår er § 232 første ledd i sjøloven langt på vei en gjengivelse av andre punktum i artikkel 11 nr. 1. Artiklene 6 og 7 som det vises til, gjelder ansvarsgrensene. Disse gjenfinnes i sjøloven §§ 175 og 175a. Denne delen av artikkel 11 kaster ikke noe ytterligere lys over hvordan fondet skal fordeles, holdt opp mot ansvarsbegrensningsreglene. Derimot kan formuleringen i siste punktum i artikkel 11 nr. 1 om at fondet "bare [skal] være tilgjengelig for betalingen av krav som ansvarsbegrensningen kan påberopes overfor", tyde på at rentekomponenten ikke var ment å skulle gå til dekning av ordinære krav som er undergitt begrensning.

- (53) Artikkel 12 gjelder "fordeling av fondet". Bestemmelsens nr. 1 har denne ordlyden:

"Med forbehold av det som er bestemt i artikkel 6 paragrafene 1, 2 og 3 og artikkel 7, skal fondet fordeles mellom kreditorene i forhold til deres godtgjorte krav mot fondet."

- (54) Gjeldende § 244 tar opp i seg denne bestemmelsen. Ordlyden i artikkelen bidrar ikke til å avklare den tvetydighet som jeg tidligere har påpekt i den norske teksten. Også her er det imidlertid mye som taler for at tanken er å vise til reglene om prioritet mv., ikke å si noe nærmere om det er hele, eller bare deler av, fondet som skal fordeles.
- (55) Det foreligger ikke norsk *rettspraksis* av betydning for saken her. Partene har heller ikke lagt fram utenlandsk praksis som kaster lys over forståelsen av konvensjonen for så vidt gjelder tvistes spørsmålet i vår sak.
- (56) Det finnes omfattende *forarbeider til konvensjonsbestemmelsene*. Jeg kan imidlertid ikke se at disse gir særlig bidrag til løsningen av tvistes spørsmålet i vår sak. Mye kan tale for at den uklarehet som har kommet på spissen i saken her, var kjent under konvensjonsarbeidet, men at løsningen ble overlatt til nasjonal lovgivning i samsvar med artikkel 14 som lyder:

"Med forbehold av bestemmelsene i dette kapittel skal reglene om opprettelse og fordeling av begrensningsfond, og alle prosessregler i forbindelse dermed, avgjøres av loven i den kontraherende stat hvor fondet er opprettet."

- (57) Vår sak gjelder nettopp et slikt spørsmål om "fordeling av begrensningsfond" som – slik jeg leser konvensjonen – ikke omfattes av dens bestemmelser.
- (58) Heller ikke *de norske forarbeidene* gir et entydig svar på problemstillingen i saken her. Det er først og fremst utredningen fra Sjølovkomiteen – NOU 1980: 55 – som er av interesse. Staten har særlig pekt på en uttalelse i spesialmotivene til støtte for sitt syn. I bemerkningene til den paragrafen som nå er § 232, uttalte komiteen innledningsvis på

side 50 at bestemmelsene "svarer til 1976-konvensjonens art. 11 nr. 1...". Så sies det at første ledd "angir størrelsen av globalfondet", og at dette for det første skal bestå av summen av de beløp som utgjør ansvarsgrensen. Det heter så på side 51:

"For det a n n e t skal det til det ovenfor nevnte beløp legges renter av beløpet for tiden fra ulykken til fondsoprettelsen, og renten skal regnes etter rentefot som fastsatt etter rentelovens § 3. Denne regel er ny og medfører at den ansvarlige ikke vil oppnå rentefordel ved å trenere opprettelsen av fondet. Dette rentebeløp inngår altså som en del av fondet, og beløpet må holdes adskilt fra det tilleggsbeløp som er omhandlet i U. § 353, 2. ledd [nå § 234 andre ledd]. Tilleggsbeløpet etter § 353 skal bl. a. utgjøre sikkerhet for ansvaret etter alminnelige rettsregler for renter av det enkelte krav for tiden fra fondsoprettelsen til utbetaling skjer; disse renter skal beregnes på grunnlag av det beløp som tilkommer den enkelte kreditor etter at fondet er fordelt på samtlige krav."

- (59) Det som først og fremst bekreftes her, er det som også følger av lovens ordlyd: Begrensningsfondet består av to komponenter. Om fondets to deler skal slås sammen ved beregning av dividende til kreditorene, sies det ikke noe uttrykkelig om. Det hensyn som trekkes frem – at den ansvarlige ellers oppnår rentefordel ved å trenere opprettelse av fond – vil antakelig ivaretas best dersom også rentene inngår i beløpet til fordeling. Men hvor sterk motivasjon renteregelen vil gi til raskt å opprette fond vil antakelig variere med en rekke forhold, blant annet forholdet mellom markedsrente og forsinkelsesrente og valutarisikoen knyttet til utviklingen av kursen på SDR. Det hensynet som trekkes frem i forarbeidene, kan uansett ikke slå igjennom overfor lovens regler om rett til ansvarsbegrensning.
- (60) Heller ikke andre uttalelser i forarbeidene gir etter mitt syn klar veiledning for vårt spørsmål. Jeg har da også sett hen til departementets oppfølging av Sjølovkomiteens innstilling i Ot.prp. nr. 32 (1982–83) og behandlingen i Stortinget, Innst. O. nr. 58 (1982–83). Heller ikke senere lovforarbeider – knyttet blant annet til tilslutning til den såkalte 1996-protokollen til Londonkonvensjonen og økte ansvarsbeløp – gir holdepunkter for en annen løsning enn den jeg så langt har kommet til. Jeg viser til NOU 2002: 15 om ansvar for oppryddingstiltak etter sjøulykker, Ot.prp. nr. 79 (2004–2005) og Ot.prp. nr. 16 (2008–2009).
- (61) Den internasjonale basis for ansvarsbegrensning og begrensningsfond i sjøretten, og det tette nordiske samarbeidet på dette området, gjør at *rettsforståelsen i andre land* kan være av atskillig interesse. Det materialet som her er lagt frem gir imidlertid, slik jeg leser det, ikke noe entydig bilde. Jeg går derfor ikke nærmere inn på dette. Heller ikke *juridisk teori* – norsk og utenlandsk – gir etter min oppfatning avgjørende bidrag til løsningen av tvistes spørsmålet i saken her.
- (62) Min *konklusjon* er etter dette:
- (63) Reglene om begrensningsfond i sjøloven kapittel 12 skal forstås slik at når fondet ikke er tilstrekkelig til å dekke alle krav, skal kreditorenes dividende bare beregnes av det beløpet som er avsatt etter sjøloven § 232 første ledd bokstav a – "ansvarsbeløpet". Beløp som er avsatt til dekning av renter etter bokstav b i samme bestemmelse – "rentekomponenten" – inngår ikke i dividendegrunnelaget. Dette beløpet skal utelukkende gå til dekning av renter.

- (64) Redersiden har med dette vunnet frem med sitt syn, og anken må tas til følge. Slik saken er lagt opp og prosedert for Høyesterett finner jeg det riktigst at domsslutningen utformes i samsvar med den konklusjonen jeg nettopp har gjort rede for.
- (65) Saken har budt på tvil, og jeg er kommet til at partene bør bære egne sakskostnader, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd.
- (66) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Kreditorenes krav på dividende i begrensingsfondet er avgrenset til det beløpet som er avsatt etter sjøloven § 232 første ledd bokstav a.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

- (67) Kst. dommer **Sverdrup:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (68) Dommer **Bergsjø:** Likeså.
- (69) Dommer **Noer:** Likeså.
- (70) Dommer **Matningsdal:** Likeså.
- (71) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Kreditorenes krav på dividende i begrensingsfondet er avgrenset til det beløpet som er avsatt etter sjøloven § 232 første ledd bokstav a.
2. Sakskostnader tilkjennes ikke for noen instans.

Riktig utskrift bekreftes: